

Wiesław Szopiński

Wpływ jednostek samorządu terytorialnego na działalność producentów rolnych w województwie podkarpackim

Ekonomiczne Problemy Usług nr 45, 627-635

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wiesław Szopiński¹

WPLYW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA DZIAŁALNOŚĆ PRODUCENTÓW ROLNYCH W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM

Wprowadzenie

Jednym z kluczowych elementów zdecentralizowanego państwa jest samorząd lokalny, definiowany jako związek osób złączonych ze sobą miejscem zamieszkania, stanowiący samorządną i samoopowiedzialną grupę interesów, mający osobowość prawną i własną organizację. Ustalenie właściwego miejsca jednostek samorządowych w ogólnym systemie zarządzania, a także określenie ich praw do sprawowania rzeczywistej funkcji gospodarza danego terenu w zakresie tworzenia i rozporządzania własnym budżetem czy mieniem komunalnym należą obecnie do priorytetów polityki szczebla lokalnego. Wyodrębniony budżet stanowi bowiem podstawę samodzielności politycznej, prawnej i finansowej gospodarki lokalnej. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku stanowi, iż to właśnie gmina jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego. Wynikiem tego jest stworzenie wspólnoty samorządowej (społeczności), która samodzielnie decyduje o alokacji środków i kierunku rozwoju danego obszaru. Wyrazem upodmiotowienia gminy realizującej zadania publiczne – także z zakresu aktywizacji środowisk lokalnych – jest przyznanie jej osobowości prawnej, a także zagwarantowanie sądowej ochrony samodzielności i samostanowienia².

Samorząd terytorialny, to jedna z najstarszych form samorządu. Wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Istotą samorządu terytorialnego stanowiącego przejaw zasady decentralizacji administracji w państwie jest samodzielność zarządzania własnymi sprawami przez społeczność lokalną (gminy, powiatu, województwa). Co przy tym ważne, te jednostki samorządu terytorialnego posiadają osobowość prawną, przysługują im też prawa własności i inne prawa majątkowe. Samorząd terytorialny jest zatem niezależny od administracji rządowej. Podlega jedynie interwencji władzy centralnej w ograniczonym zakresie: nadzór nad samorządem sprawuje premier i wojewodowie, a w zakresie spraw finansowych – regionalne izby obrachunkowe. Samorząd działa w granicach państwa i zgodnie z obowiązującym prawem. Konstytucja określa samorząd jako: wspólnotę ludzi istniejącą z mocy prawa i obejmującą ogół mieszkańców jednostki

¹ Dr, adiunkt, Katedra Marketingu, Wydział Ekonomii, Uniwersytet Rzeszowski.

² P. Cymałow, *Rola samorządów lokalnych w aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich*, „Acta Agraria et Silvestria”. Series Agraria. Sekcja Ekonomiczna 2005, Vol. XI IV/1, s. 70.

terytorialnej. Samorządy gmin, powiatów i województw wykonują zadania publiczne we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Zadania, które służą zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej, to zadania własne. Samorządy wykonują je samodzielnie. Samorządy terytorialne wykonują również zadania zlecone przez państwo. Samorządy wykonują je nie we własnym imieniu, lecz w imieniu administracji rządowej. Zadania zlecone mogą mieć charakter obligatoryjny (przymusowy, obowiązkowy) i nakładane są na samorząd w drodze ustawy.

Ważna rola samorządu terytorialnego polega również na zmniejszaniu dysproporcji rozwojowych między regionami, co jest uzależnione od aktywności poszczególnych jednostek samorządowych, od umiejętności wprowadzania innowacji, a także od zdolności wykorzystania własnego potencjału i przyciągania kapitału zewnętrznego. Zmniejszanie różnic rozwojowych wymaga także działań ze strony parlamentu i administracji rządowej, decydujących o zakresie, kierunkach i ekonomicznych instrumentach wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego. Poprzez wspólne działania samorządu terytorialnego, administracji państwowej, a także organizacji pozarządowych i instytucji naukowych możliwe jest osiągnięcie celów ekonomicznych i społecznych stawianych gminom, powiatom i województwom, a prowadzących do poprawy warunków życia społeczności lokalnych i regionalnych.

Celem opracowania jest określenie uwarunkowań i rozwoju relacji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego /gminami/ a producentami rolnymi w województwie podkarpackim. Opracowanie jest oparte na wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród 270 właścicieli gospodarstw rolnych w województwie podkarpackim w 2007 roku z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego, za pomocą metody wywiadu bezpośredniego.

Oddziaływanie samorządów gmin na rozwój jednostki terytorialnej

Rozwój obszarów wiejskich w układzie lokalnym (w skali gminy) zdeterminowany jest wieloma czynnikami zewnętrznymi, na które składają się m.in.:

- ogólna polityka gospodarcza państwa,
- system kredytowy i podatkowy,
- dostępność środków produkcji,
- rozwiązania organizacyjne.

Równocześnie jest on zależny od uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią uzupełnienie warunków zewnętrznych, wpływając na ich skuteczność oraz służą ich konkretyzacji. Poprzez efekt współdziałania dają rezultaty, których bez udziału czynników lokalnych nie dałoby się osiągnąć. W tym zakresie zasadnicza rola przypada samorządowi, co do którego przyjmuje się następujące założenia:

- 1) jest on gospodarzem obszaru i zajmuje się wszystkimi elementami gospodarki, niezależnie od charakteru własności i rozwiązań instytucjonalnych;
- 2) jest odpowiedzialny za rozwój obszaru, nie ogranicza się więc do działań doraźnych, lecz zajmuje się również tworzeniem i realizacją strategii rozwoju;
- 3) realizuje zadania, do których jest powołany (zaspokajanie potrzeb danej wspólnoty), nie tylko przez swoje przedsięwzięcia, lecz również za po-

średnictwem działań podmiotów niezależnych, a więc ogółu gospodarujących na danym terenie³.

Oddziaływanie samorządów gmin na rozwój działalności gospodarczej ma nieco inny charakter niż w przypadku samorządów wojewódzkich i powiatowych. Jeśli chodzi o politykę zatrudnienia, ich udział w zasadzie ogranicza się do wysuwania propozycji, wydawania opinii oraz pomocy w realizacji programów gminnych i powiatowych. Nie umniejsza to jednak znaczenia jakie ma gmina w procesie rozwoju gospodarczego. To na jej terenie jest lokalizowana działalność gospodarza i w większości przypadków przedsiębiorcy dokonują w pierwszej kolejności oceny warunków organizacyjno-technicznych tworzonych przez samorząd tego szczebla⁴.

Ustawa⁵ o swobodzie działalności gospodarczej i przepisy wprowadzające ją w życie⁶ określają główne obszary, w których gmina może poprzez efektywne działania przyczynić się do prawidłowego i zgodnego z prawem rozwoju działalności gospodarczej. Samorząd lokalny jest bowiem upoważniony do:

- prowadzenia ewidencji działalności gospodarczej,
- wydawania, odmowy wydania i cofania zezwoleń i koncesji (o ile przepisy odrębnych ustaw tak stanowią),
- kontroli przestrzegania przepisów prawa przez przedsiębiorców oraz powiadamiania o ich łamaniu odpowiednich organów, a w uzasadnionych przypadkach wstrzymywania działalności przedsiębiorstwa.

Gmina może więc bezpośrednio oddziaływać na podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej. Przyjmowane przez nią procedury wywierają bezpośredni wpływ na koszty wejścia i wyjścia przedsiębiorstwa z rynku. Oprócz powyższych instrumentów oddziaływania na rozwój działalności gospodarczej, gminy otrzymały jeszcze szereg innych kompetencji. Niektóre z nich mają co prawda bezpośredni wpływ na poszczególne przedsięwzięcia gospodarcze, inne natomiast oddziałują pośrednio, ale w zasadzie wszystkie są nieodzowne. Z ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o finansach publicznych⁶ wynikają następujące kompetencje:

- utrzymanie urządzeń infrastruktury technicznej oraz inwestycje infrastrukturalne,
- tworzenie i przystępowanie do spółek i spółdzielni,
- tworzenie przedsiębiorstw, zakładów oraz innych gminnych jednostek organizacyjnych,
- udzielanie pożyczek i poręczeń,
- gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości, w tym także nieruchomości gruntowych (nabywanie, zbywanie, wdzierżawianie, wynajem),
- powierzanie osobom prawnym fizycznym lub jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej wykonywanie zadań z zakresu gospodarki komunalnej,
- udzielanie dotacji podmiotom gospodarczym wykonującym zadania publiczne,

³ S. Makarski, *Przedsiębiorczość w agrobiznesie*, PAN, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa, Warszawa 2000, s. 232-233.

⁴ D. Kołodziejczyk, A. Wasilewski, *Identyfikacja instytucji działających na obszarach wiejskich*, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2005, s. 48.

⁵ Dziennik Ustaw nr 173, poz. 1808.

⁶ Dziennik Ustaw nr 155, poz. 1014 z późn. zm.

- stosowanie ulg podatkowych,
- wyznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych i leśnych, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, w tym także służącą prowadzeniu działalności gospodarczej.

Powyższe kompetencje stanowią podstawę dla samorządu gminy do podejmowania wszystkich zadań niezastrzeżonych dla innych instytucji, a mających charakter publiczny i znaczenie lokalne. Każde z zadań należących do samorządu gminy ma bezpośredni lub pośredni związek z realizacją koncepcji rozwoju zrównoważonego, bo przyczyniać się powinno do poprawy warunków ekonomicznych i społecznych, a także do dbałości o stan środowiska przyrodniczego⁷.

Znaczenie jednostek samorządowych na badanym terenie

Samorząd terytorialny należy do instytucji dających możliwość uczestniczenia społecznościom lokalnym i regionalnym w podejmowaniu decyzji dotyczących dynamiki i kierunków rozwoju ekonomicznego i społecznego, przy zachowaniu tożsamości kulturowej mieszkańców.

Istotną rolę samorządu terytorialnego w kreowaniu procesów rozwojowych podkreślają, przyjęte przez społeczność międzynarodową, dokumenty:

- Europejska Karta Samorządu Terytorialnego,
- Europejska Karta Obszarów Wiejskich,
- Europejska Karta Samorządu Regionalnego.

Wspólną cechą wszystkich dokumentów jest mocne akcentowanie ważnej roli środowisk lokalnych i regionalnych w podejmowaniu decyzji dotyczących spraw publicznych, w zarządzaniu gminą lub regionem, wreszcie w realizowaniu zasady subsydiarności. Dlatego jedynie poprzez wspólne działania samorządu terytorialnego, administracji państwowej, a także organizacji pozarządowych i instytucji naukowych możliwe jest osiąganie celów ekonomicznych i społecznych stawianych gminom, powiatom i województwom, a prowadzących do poprawy warunków życia społeczności lokalnych i regionalnych.

Gmina jest prawnie zorganizowanym terytorialnym związkiem osób określonym w ustawie jako wspólnota samorządowa. Ma odrębną od państwa osobowość prawną. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy określa uchwała rady gminy. Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, na zasadach określonych przez ustawy, korzystając z samodzielności chronionej na drodze sądowej. Państwo nie może, poza wypadkami określonymi w przepisach ustawowych, wkraczać w sferę jej działalności. Zadaniem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej. Gmina w wykonywaniu tychże zadań na swoim terenie jest suwerenna, a jej uprawnienia w tym zakresie mogą być ograniczone tylko przepisami ustaw. Poza sferą użyteczności publicznej gmina może tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do nich również wówczas, jeżeli zbycie składnika mienia komunalnego mogącego stanowić wkład niepieniężny gminy do spółki. Jednostki samorządu terytorialnego mogą sobie wzajemnie udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej, w przypadku zaistnienia klęski żywiołowej, nadzwyczajnej-

⁷ A. Czudec, *Rola samorządu terytorialnego w zrównoważonym rozwoju regionu górskiego*, [w:] *Problemy zagospodarowania ziem górskich*, z. 49, Polska Akademia Nauk, Komitet Zagospodarowania Ziemi Górskich, Kraków 2003, s. 127.

go zagrożenia środowiska, katastrof lub innych zdarzeń losowych. Referendum gminne jest najwyższym organem stanowiącym gminy. Przedmiotem referendum gminnego może być każda sprawa ważna dla gminy, której załatwienie leży w kompetencjach jej organów. Organami gminy są: rada gminy oraz zarząd gminy. Rada gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym we wszystkich sprawach gminy, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych do obligatoryjnego referendum. Uchwały rady gminy mogą być skierowane do wszystkich podmiotów na terenie gminy lub tylko do organów gminy.

Wpływ jednostki terytorialnej na funkcjonowanie agrobiznesu przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Opinie producentów rolnych dotyczące wpływu urzędu gminy na funkcjonowanie agrobiznesu (w %).

Lp.	Producenci według wybranych kryteriów	W tym:			
		bardzo dobry	dobry	dostateczny	negatywny
1.	Wiek				
	18-24	15,4	46,2	23,1	15,3
	25-39	0,0	42,8	42,8	14,4
	40-59	5,7	35,0	43,2	16,1
	60 i więcej	4,2	41,7	37,5	16,6
2.	Wykształcenie				
	Podstawowe	6,2	31,3	43,7	18,8
	Zawodowe	5,5	34,0	44,0	16,5
	Średnie	1,9	48,2	38,3	11,6
	Wyższe	5,5	16,6	55,5	22,4
3.	Płeć				
	Kobieta	3,7	35,8	46,2	14,3
	Mężczyzna	4,9	41,3	38,2	15,6
4.	Powierzchnia gospodarstwa				
	1-1,99 ha	4,1	58,3	33,3	4,3
	2-4,99 ha	3,5	38,1	40,4	18,0
	5-6,99 ha	5,3	28,5	48,2	18,0
	7-9,99 ha	1,9	43,1	37,2	17,8
	pow. 10 ha	7,2	34,5	49,0	9,3

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych.

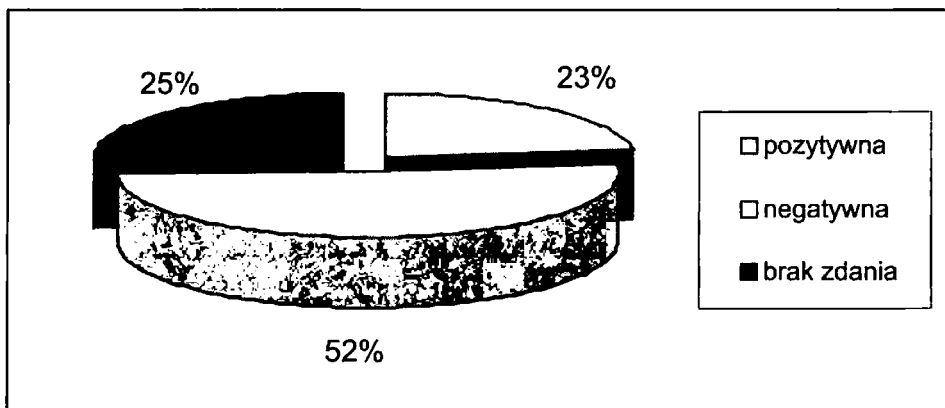
Badana grupa producentów rolnych mając określić wpływ urzędu gminy na funkcjonowanie agrobiznesu użyła głównie kryteriów w postaci dobry i dostateczny. Pod względem wykształcenia można zauważyć, iż wraz ze wzrostem jego poziomu wzrasta liczba dostatecznych opinii wśród badanych. Oceny na poziomie bardzo dobrym dokonało blisko 5% respondentów z wykształceniem wyższym, natomiast z wykształceniem średnim tylko około 2%. W grupie badanych posiadających wykształcenie średnie odpowiedzi „dobrze” udzieliło prawie 50% przebadanych, natomiast odpowiedzi właścicieli gospodarstw rolnych z wykształceniem podstawowym i zawodowym przekraczały wartość 30%. Dostatecznie o wpływie urzędu gminy na funkcjonowanie agrobiznesu wypowiedziało się aż 55,5% ankietowanych z wykształceniem wyższym.

Pod względem płci ilość głosów rozkłada się dosyć równomiernie, nie zachodzą tu znaczące zależności. Biorąc pod uwagę wiek najlepsze oceny dali respondenci w wieku 18 -24 lata, aż 15,4%, kiedy respondenci w wieku powyżej 60 lat tylko 4,2%.

Rozkład odpowiedzi producentów rolnych ze względu na powierzchnię ich gospodarstw rolnych, kształtuje się w poszczególnych grupach obszarowych w sposób podobny. Jedynie ponad połowa właścicieli gospodarstw najmniejszych, określa wpływ urzędu gminy na funkcjonowanie agrobiznesu jako dobry, sytuacja ta wynika prawdopodobnie z faktu, iż są to głównie tzw. „dwuzawodowcy”, którzy swoje gospodarstwa rolne traktują w sposób marginalny, a tym samym mają mniejsze wymagania wobec władz samorządowych.

W badanych społecznościach gminnych nieznacznie przeważa przekonanie ich mieszkańców o stosunkowo małym wpływie urzędów gminy na funkcjonowanie agrobiznesu. Istotnym zatem problemem jest zidentyfikowanie czynników ograniczających efektywność działań władzy gminnej. Najważniejszymi z nich są: za szczupły budżet, za skromne zasoby finansowe, którymi dysponuje gmina. Władze gminne poruszają się zatem w obszarze wyboru pomiędzy tym co konieczne, a tym co możliwe w zakresie zaspokajania artykułowanych przez mieszkańców potrzeb.

Dokonując oceny władz urzędu gminy w związku z wywiązywaniem się z zobowiązań złożonych przed wyborami rolnicy mogli przypisać ocenę pozytywną, bądź negatywną. Ponad połowa respondentów uważa, iż władze urzędu gminy nie wywiązują się z zobowiązań przedwyborczych, ¼ spośród badanej grupy oceniła działania samorządowców pozytywnie, natomiast 23% nie ma zdania na ten temat (wykres 1).

Wykres 1. Ocena władz urzędu gminy w związku z wywiązywaniem się z zobowiązań złożonych przed wyborami.

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych.

Niestety respondenci krytykują wywiązywanie się urzędów gminy z zobowiązań złożonych przed wyborami i liczą na poprawę w kolejnych latach. Przyczynę niewystarczającej realizacji zadań można upatrywać w braku odpowiednich środków, w złych przepisach i w niekompetentnych radnych.

W nadchodzącej kadencji respondenci, którzy również posiadają mandat samorządowca oczekują w pierwszej kolejności – podobnie jak właściciele gospodarstw rolnych – kontynuacji inwestycji w infrastrukturę zewnętrzną i zaangażowania samorządu w rozwiązanie bezrobocia. Samorządowcy bowiem jako ważną kwestię wskazują też uporządkowanie spraw własnościowych i stworzenie planów zagospodarowania przestrzennego.

Pocieszający jest fakt, iż w działalności urzędów gminy można zauważyć również pozytywne działania i przez to pozytywną ocenę przez badanych. Do pozytywnych działań możemy zaliczyć: oświatę, wywóz nieczystości, poprawę infrastruktury technicznej, co przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Ocena działania urzędów gminy badanego obszaru.

Lp.	Obszary oceny respondentów	W tym:			
		bardzo dobry	dobry	dostateczny	negatywny
1.	Infrastruktura techniczna (drogi)	9,9	36,2	39,1	15,0
2.	Oświata	16,4	58,9	19,4	5,3
3.	Lecznictwo i ochrona zdrowia	4,5	38,3	43,9	13,3
4.	Usługi komunalne (wywóz nieczystości)	19,5	48,9	23,3	8,3
5.	Pozyskiwanie funduszy unijnych na rozwój gminy	7,9	28,7	46,4	17,0
6.	Pozyskiwanie funduszy krajowych na rozwój gminy	3,8	29,1	46,7	20,3
7.	Bodźce wspomagające:				
	a) producentów rolnych	2,7	11,6	40,2	45,6
	b) przedsiębiorców	2,5	10,7	48,4	38,5

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych.

Z danych tabelarycznych wynika, że stan dróg według respondentów nie jest zadowolający, 15% respondentów uważa, że drogi nie nadają się do użytku, dostatecznie oceniło je blisko 40%, dobrze 36,2%, ocenę bardzo dobrą postawił tylko co dziesiąty rolnik. Jeśli chodzi o usługi komunalne zauważyć można największą pozytywną opinię na ich temat, blisko 1/5 respondentów bardzo dobrze oceniła te usługi, zadowolający jest też wynik z dobrej oceny, tak stwierdziło blisko połowa ankietowanych, dostateczna ocena wynosiła 23,3%, a negatywna zaledwie 8,3%. W następnej kolejności można rozpatrzyć oświatę, która została oceniona dobrze przez ponad połowę badanych. Wiele wskazuje na to, że gminy efektywniej niż administracja oświatowa zarządzają edukacją młodzieży na swoim terenie. Rośnie wielkość środków jakie gminy przeznaczają ze środków własnych zarówno na działalność bieżącą szkół, jak i na remonty i inwestycje. Lecznictwo i ochrona zdrowia jest oceniana przez respondentów głównie na poziomie dobrym i dostatecznym. Wynika to prawdopodobnie z faktu, iż rolnicy korzystają z pomocy lekarskiej bardzo sporadycznie i w nagłych przypadkach. Lecznictwo w prawie 40% zostało ocenione dobrze, zaś bardzo dobrze jedynie przez 4,5% badanych. Negatywnych odpowiedzi udzielił co siódmy respondent. Pozyskiwanie funduszy unijnych, jak i funduszy krajowych na rozwój gminy kształtuje się bardzo podobnie. Największa ocena była dostateczna, bo prawie połowa badanych, średnio co piąty badany negatywnie ocenił pozyskiwanie funduszy krajowych na rozwój gminy. Jedynie 3,8% uważa, że pozyskiwane fundusze krajowe kształtują się w stopniu bardzo dobrym, natomiast pozyskiwane fundusze unijne w ocenie bardzo dobrej wynoszą 7,9%. Jak można zauważyć w powyższej tabeli bodźce wspomagające producentów rolnych zostały ocenione słabo przez większość ankietowanych. Również bodźce wspomagające przedsiębiorców nie zostały ocenione pozytywnie, kształtują się na podobnym poziomie. Zadowolający jest fakt, iż oświata oraz usługi komunalne zostały dobrze ocenione, wynika z tego, że w władze gmin w coraz większym stopniu zajmują się rozwojem edukacji młodzieży na wsi i jak widać dbają o czystość środowiska naturalnego.

Podsumowanie

Jednostki samorządowe spełniają bardzo ważną rolę w życiu producentów rolnych. Przyczyniają się do rozwoju jednostki terytorialnej i tym samym poprawiają poziom życia jej mieszkańców poprzez realizację zadań publicznych, które mogą być własne lub zlecone na podstawie ustawy bądź porozumienia z administracją rządową.

Przeprowadzone badania ankietowe wskazują na potrzebę zmian w działaniach ocenianych jednostek gminnych, tak by mieszkańcy tych gmin mieli bardziej pozytywne opinie o swoich władzach samorządowych.

Literatura

1. Cymanow P., *Rola samorządów lokalnych w aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich*, „Acta Agraria et Silvestria”. Series Agraria. Sekcja Ekonomiczna 2005, Vol. XLIV/1.
2. Czudec A. *Rola samorządu terytorialnego w zrównoważonym rozwoju regionu górskiego*, [w:] *Problemy zagospodarowania ziem górskich*, z. 49, PAN, Komitet Zagospodarowania Ziemi Górskich, Kraków 2003.
3. Dziennik Ustaw nr 155, poz. 1014 z późn. zm.

4. Dziennik Ustaw nr 173, poz. 1808.
5. Kołodziejczyk D., Wasilewski A. *Identyfikacja instytucji działających na obszarach wiejskich*, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2005.
6. Makarski S. *Przedsiębiorczość w agrobiznesie*, PAN, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa, Warszawa 2000.

Summary

THE IMPACT OF LOCAL GOVERNMENT UNITS ON ACTIVITY OF AGRICULTURAL PRODUCERS IN PODKARPACKIE VOIVODESHIP

In the paper there was taken an attempt to present influence of local government units on functioning of agricultural producers in market economy conditions. These issues were enriched in results of survey research conducted on 270 owners of agricultural farms in Podkarpackie voivodeship.

The carried out theoretical and empirical analysis enables to state, that the touched problem is of a great importance and topicality. The support of local government in creating and running modern farms becomes more and more important element in rural environment. The analysis of empirical data proves, that actions realized by communes' authorities are moderately positively perceived by farmers in Podkarpackie voivodeship.